

I Anledning af Cand. *Worsaaes* Skrift om Runamo og de Bemærkninger, som Prof *Forchhammer* og Etatsraad *Finn Magnussen* havde meddeelt i Mødet d. 20de Novb., fandt Justitsraad, Professor *Molbeck* Anledning til at giøre følgende Bemærkning:*)

„Da jeg i sin Tid, efter Selskabets Valg, deeltog i den i Sommeren 1833 til Undersøgelse af Klippen *Runamo* i Bleking afsendte Commission, og de af dens tvende Medlemmer, Hr. Prof. *Forchhammer* og Hr. Etatsraad *F. Magnussen* meddeelte Oplysninger om Klippens Naturbeskaffenhed og Forklaringer over Figurer eller Revner, som findes i denne Klippes i Graniten leirede Trappgang, er bleven Gienstand for flere, saavel af Naturkyndige, som af Antiquarer yttrede Tvivlsmaal; ligesom nyligen for et eget archæologisk-kritisk Skrift af Hr. Cand. *J. J. A. Worsaae*, som Følge af denne Forfatters nye Local-Undersøgelse og Aftegninger: har det ei kunnet være anderledes, end at man oftere udenfor Selskabet, ligesom ved en og anden Leilighed, hvor denne Sag kom paa Bane i Selskabet, eller til Omtale blandt enkelte af dets Medlemmer, har yttret sig angaaende min Deeltagelse i bemeldte Commission, enten som om jeg ogsaa maatte være deelagtig i dens Arbeide, og sammes publicerede Resultater; eller som om der i al Fald maatte paa-ligge mig nogen Andeel i disses Bestyrkning eller Forsvar, ved at slutte mig til de af Commissionens øvrige Medlemmer yttrede Meninger om Runamo. Hertil kunde ogsaa nogen Grund søges i at jeg har underskrevet *Commissionens*, den 16de Nov. 1833 til Selskabet afgivne Beretning om dette Foretagendes Udførelse, og maatte saaledes forudsættes at have en eller anden Deel i denne Beretning. Denne Deel strækker sig imidlertid ikke videre, end at jeg i sin Tid har skrevet Beretningens første Afdeling**), der paa en Maade indeholder en kort Udsigt over Runamos ældste Historie fra de tidligste skriftlige Spor til Bekiendtskab med Stedet; og en ligesaa kort Beretning om Udførelsen af det Commissionen af Selskabet paalagte Hverv, indtil det Punkt, hvor de tvende Medlemmers Ytringer, hvis Mening og Dom over de forefundne Figurer

*) Denne Meddelelse giordes i Mødet d. 3die Januar 1845, men indrykkes, efter Forfatterens Ønske, her, for at findes i samme Aargang af Oversigterne, som de øvrige Bemærkninger om samme Gienstand.

**) Videnskabernes Selsk. historiske og philosophiske Aftandl. VI. Deel. Kbh. 1841. p. 29—36.

eller Klipperevner maatte være afgjørende for Undersøgelsens Resultat, tage deres Begyndelse. Man vil ved at giennemløbe disse faa Sider, som mine Hrr. Colleger i Commissionen overlode til mig at udkaste, ikke finde nogen Yttring, der indeholder en bestemt Mening om Figureerne i Trapleiet maatte antages at være indhugne, eller antages for naturlige Runer; og at her ingensteds gaaes videre, end til en Bemærkning, som den p. 36 yttrede: at vi, efter først at have taget et andet Trapleie i Klippen, *Maklamo* kaldet, i Öiesyn, og derfra begav os til Runamo, „ved at sammenligne Total-Indtrykket af begge Steders Figurer paa Klippen maatte være enige om, at det med Runeskrift bekiendte Öie lettere maatte fald paa at antage en saadan Skrift i Figureerne paa det sidstnævnte Sted, end ved *Maklamo*.” Det er først i Beretningens Slutningslinier p. 41, hvor en saadan Mening, „at de ved Runamo indhugne ældgamle Characterer ere Runer” o. s. v. med Bestemthed yttres nemlig af det Medlem af Commissionen, fra hvem allene en Yttring af den Art med nogen Vægt og Gyldighed kunde udgaae, Hr. Etatsraad *F. Magnussen*; i hvorvel denne Lærde paa bemeldte Sted dog fandt Anledning til at tilføie: „at der endnu neppe kan have noget Haab, enten om de forekommende Binderuners, eller overhovedet om Indskriftens rigtige Dechiffriering.”

Det kunde i Aaret 1833 ikke være dette Selskabs ærede Medlemmer, og navnlig den historiske Classe, som Sagen nærmest vedrørte, ubekjendt, at Runeskrifters Læsning paa Monumenter, og Runologien overhovedet, aldrig har hørt til mine Studier. Runeskrifterne har jeg altid kun betragtet fra et *historisk* Synspunkt; men fra et saadant maatte vist nok en Indskrift af den Natur og Ælde, som den, man i Aarhundreder har meent at finde i Runamo, ogsaa være mig af høi Interesse og Betydenhed, og vække Önsket hos mig, at finde Leilighed til selv at tage den i Öiesyn. At Selskabets Valg faldt paa mig blandt Committee's Medlemmer kan være foranlediget ved mine tidligere Reiser i Sverrige, og mit Bekjendtskab med dette Land; og det skeete, saavidt jeg erindrer, efterat Hr. Conferentsraad *Werlauff* havde erklæret, ikke at kunne deeltage i Committeeen, til hvis Medlem han ligeledes var valgt. I Övrigt kunde jeg, ved de locale Undersøgelser af Runamos Klippe kun være tilstede som *Öievidne*; og jeg forlod dette Sted, vel med en noget større Formodning om, at der virkelig kunde findes konstige Figurer indhugne paa denne Klippelade, end den, hvormed jeg var

kommen der; men ikke mindre forundret, end jeg tilforn havde været, over en saa besynderligt og saa unaturligt anbragt, i sit Slags eneste Runeskrift; og i ethvert Tilfælde kun alt for tilbóielig til, med vor sagkyndige Collega, Hr. Etatsraad *Magnussen*, at ansee alt Haab om en Dechiffriering af Figurerne, *saaledes som vi paa Stedet betragtede dem*, for at være forgieves.

I denne Tanke maatte jeg saameget mere bestyrkes, naar jeg forbandt de nye Misligheder og Vanskeligheder, som Klippens Undersøgelse og Betragtning fremkaldte, med mine ældre Tvivl, enten overhovedet om en indhugget Indskrifts virkelige Tilværelse ved Runamo (en saadan Tvivl havde nemlig allerede for meer end 20 Aar siden en af Europas störste og mest erfarne Runekiendere, Antiquaren *Arendt*, mundtlig bibragt mig); eller i det mindste om Indskriftens Læselighed, — forudsat at den virkelig var der — snarere i vore Dage, end for 600 Aar siden, i Valdemar den 1stes Tid, da Runernes Brug til Steenskrift endnu ei var ophört; da Runemestere, eller Steenhuggere, fortrolige med dette Slags Skrift, altsaa maatte gives i Landet; og da Klippen havde lidt Tidens og Menneskers Overlast i 6 Aarhundreder mindre, end i nærværende Öiehlík. Det blev nemlig nu ved Hr. Prof. *Forchhammers* Undersøgelse af Runamo-Klippens Naturbeskaffenhed, hvorved hans allerede forud yttrede Formodning om, at en Trapgang der var leiret i en anden Steenart, fuldstændigt bekræftedes, tillige uimodsigelig afgjort: at om der endog blandt de Streger eller Fordybninger, som fandtes i det smalle, bugtede Trappleie, der saa længe har været betragtet som Monument, vare endeel *indhugne*, saa vare disse dog, efter vor ærede sagkyndige Collegas Dom, *blandede med naturlige Sprækker i Trap-Leiet*. Den herved forögede Vanskelighed ved, förend Læsningen, at afgjöre, hvad der skulde ansees for de konstige eller indhugne Figurer, naar disse vare blandede med ganske lignende naturlige Ridser, blev let indlysende for mig; men da jeg ligesaa lidt turde tilegne mig nogen Stemme i mineralogiske eller geognostiske Opgaver, som i runologiske, kunde jeg ikke andet end berolige mig ved, at begge mine ærede Colleger og Venner, hver fra sin Side, de mest competente Voldgiftsmænd, ved den nöiagtige detaillerede Undersøgelse af hver enkelt Figur eller Sprække i Trapgangen, og ved den derpaa fuldförte Aftegning af samme, der underkastedes omhyggelig Revision, maatte være i Stand til at

udrette Alt hvad der lod sig giöre, for at bringe Vished i hiin vanskelige og mislige Sag. Det eneste, jeg allerede den Tid savnede ved den locale Undersögelse, og hvorom jeg ogsaa mundtlig yttrede mig, var et Forsög paa at tilveiebringe et Fac-Simile af hele Trapleiet med dets Figurer og Sprækker. Et saadant Foretagende havde ogsaa været paa-tænkt, men de medtagne Midler (hvorved der dog ikke var tænkt paa nogen *Afstöbning*, hvis ganske tilfredsstillende Anvendelse ogsaa endnu forekommer mig tvivlsom) fandtes utilstrækkelige; og det blev saaledes opgivet. Da iövrigt Hr. Etatsraad *Magnussen* allerede der paa Stedet, efter at hiin nöiagtige Undersögelse var skeet, erklærede, at kun enkelte, usammenhængende Runer lode sig udbringe af Stenens Figurer (hvilke Runer han, uafhængigt af Tegningen, bragte paa Papir), blev jeg, ogsaa efter at Undersögelsen var foretaget, i det Hele temmelig ligegyldig ved videre Oplysning om Runamo; da man dog, som jeg indsaae, i alt Fald ikke vilde komme videre, end tilforn. Flere ældre Rune-læsere havde nemlig troet, paa Klippen at kunne læse *enkelte* Runer; saaledes ogsaa nu.

Om den sildigere, af min ærede Collega, Hr. Etatsraad *Magnussen*, udgivne Læsning og Forklaring om Runamo-Klippens Figurer, har jeg intet videre at yttre, end at det, allerede fra det første Öieblik da jeg erfarede Fortolkningens Art og Indhold, var mig umueligt at tænke mig Sandsynligheden af, at en saadan Indskrift, i en Form, der ellers ikke forekommer paa nogen eneste Runesteen, skulde være indhugget som monumental Skrift paa en liggende Klippe, hvorover desuden fra Arilds Tid har gaaet en Herredsvei eller Skovvei. Det var, som bekiendt Runestenens almindelige Charakter i gamle Dage, at være *staaende* (hvorfor det altid hedder: denne Steen *reistes* eller *sattes*) ligesom det er den christelige Liigsteens Charakter, at være *liggende*. Endelig maa jeg ogsaa ligefrem vedkiende mig, at jeg endnu ikke har været i Stand til at faae Overbeviisning om Mueligheden af at forklare saakaldte *Binderuner*, naar disse skulle bestaae af en regellös Forbindelse af Streger, med alle uvisse Mueligheder af disses Sammenföielse, anderledes end paa en vilkaarlig, og til Indbildningskraftens Raadighed overladt Maade. Hvad i övrigt den Magnussenske Fortolkning af Runamo i dens Heelhed angaaer, da kan jeg om samme ikke have anden Mening end denne: *at den er en Læsning, ikke af nogen Steenskrift, men af den meddeelte*

Tegning af Runamo. I det jeg saaledes aabent og uden Forbeholdenhed vedkiender mig disse Meninger, maa jeg tilsidst erklære, at jeg hverken finder Kald eller Anledning til, videre at blande mig i nogen Discussion eller Polemik angaaende den ved Hr. Theatermaler *Christensen* leverede Tegnings Rigtighed, i Sammenligning med den af Hr. *Worsaae* meddeelte, eller angaaende de i Runamo-Klippens Trappleie værende Figurer og Revner. Jeg kan derimod i ethvert Tilfælde nu ikke være mere tilbøielig til at antage en Indskrift over Braavalla-Slaget, indhugget i den jernhaarde og skiøre Trapsteen, end jeg havde nogen stærk Tilbøielighed hertil, saalænge jeg, uden at have besøgt Stedet, tænkte mig Runamo i mere Liighed med andre, sædvanlige Runemonumenter; fölgelig ogsaa indhugget i den til disse Indskrifter i Norden altid anvendte *Graasteen*, eller *Granit*."
